

**THƯ GỬI CÁC THẦY CÔ GIÁO TRẺ
ĐOÀN VIÊN CHI ĐOÀN GIÁO VIÊN
TRƯỜNG THPT CHUYÊN LÊ HỒNG PHONG**

Dẫn thân – Trải nghiệm – Quyết tâm

Các thầy giáo, cô giáo trẻ thân mến,

Đầu năm học mới, thay vì một bài phát biểu trước hội trường, tôi chọn viết cho các em một lá thư. Bởi có những điều nói giữa đám đông thì trôi qua rất nhanh, còn viết ra thì các em có thể đọc lại, vào một buổi tối nào đó, khi thấy nghề này vừa đẹp vừa nhọc.

Tôi viết thư này không phải với tư cách người đứng đầu nhà trường để giao nhiệm vụ, mà với tư cách một người đi trước, đã đi gần trọn con đường mà các em vừa mới bắt đầu.

Cách đây chưa lâu lắm, tôi cũng ngồi đúng ở chỗ các em đang ngồi hôm nay: một giáo viên trẻ, một đoàn viên, rồi trợ lý thanh niên, rồi bí thư đoàn. Tôi đã từng thức đêm dựng chương trình đại hội, từng lo từng cái bằng rôn, từng đi vận động từng thầy cô tham gia phong trào, và cũng từng nản khi làm hết sức mà kết quả không như mình mong. Cho nên khi tôi viết những dòng này, xin các em hiểu cho: tôi không nói chuyện phong trào từ trên nhìn xuống. Tôi nói từ bên trong.

Trước hết, tôi xin gửi các em ba câu hỏi. Các em không cần trả lời cho tôi, chỉ cần trả lời thật lòng cho chính mình:

Thứ nhất, vì sao em chọn nghề dạy học, trong khi với năng lực của em, em hoàn toàn có thể chọn một nghề nhẹ nhàng hơn và trả lương cao hơn?

Thứ hai, vì sao em chọn ngôi trường này, chứ không phải một ngôi trường nào khác?

Thứ ba, mười năm nữa, khi lứa học trò hôm nay quay lại thăm trường, các em muốn chúng nhớ về mình như thế nào?

Câu trả lời cho ba câu hỏi ấy, theo tôi, gói trong ba từ: dẫn thân – trải nghiệm – quyết tâm. Nhưng trước khi nói về ba từ đó, tôi muốn các em nhìn cho rõ vị trí của mình.

1. Các em đang đứng ở đâu

Các em bước vào nghề đúng vào giai đoạn ngành giáo dục thay đổi sâu sắc nhất trong nhiều chục năm qua. Nghị quyết số 71-NQ/TW của Bộ Chính trị xác định giáo dục và đào tạo là khâu đột phá, là quốc sách hàng đầu để đất nước bước vào kỷ nguyên phát triển mới; kỳ vọng đặt lên vai nhà giáo chưa bao giờ lớn như bây giờ. Chuẩn nghề nghiệp giáo viên vừa được ban hành mới, thước đo đã khác trước, cái mà hôm qua gọi là “khá” thì hôm nay có thể chỉ là mức “đạt”. Khung năng lực số dành cho người học và nhà giáo đã có hiệu lực; năng lực số không còn là thứ “biết thì tốt” mà đã thành yêu cầu bắt buộc của nghề. Trí tuệ

nhân tạo đã vào tới lớp học, học sinh của chúng ta nhiều khi hỏi AI trước khi hỏi thầy cô.

Tôi viết những điều này không phải để các em lo, mà để các em thấy: đây là thời của người trẻ. Khi luật chơi thay đổi, người có lợi thế không phải là người đi lâu nhất, mà là người học nhanh nhất. Các em đang nắm lợi thế đó. Nhưng lợi thế không tự biến thành giá trị, nếu thiếu ba điều sau đây.

2. Dẫn thân

Dẫn thân, nói cho gọn, là dám bước vào chỗ khó khi mình hoàn toàn có quyền đứng ngoài. Trong nghề của chúng ta, dẫn thân có ba tầng.

Dẫn thân vào chuyên môn. Dạy hết bài không phải là dạy giỏi. Một người thầy chuyên nghiệp là người mỗi năm phải mới hơn chính mình của năm ngoái. Tôi mong mỗi thầy cô trẻ tự đặt cho mình một “món nghề” riêng: một chuyên đề, một mảng kiến thức, một phương pháp mà khi nhắc tới, cả tổ bộ môn nghĩ ngay đến em. Ba năm là đủ để có một món nghề. Còn mười năm mà không có món nghề nào, thì mười năm ấy thực chất chỉ là một năm được lặp lại mười lần.

Dẫn thân vào học trò. Học sinh trường ta giỏi, nhưng giỏi không có nghĩa là không cần ai. Có những em học rất giỏi mà rất cô đơn. Có những em đứng đầu lớp mà đêm về không ngủ được. Người thầy dẫn thân là người nhìn thấy đứa trẻ phía sau bảng điểm. Có những lúc, một câu hỏi thăm đúng thời điểm có sức nặng hơn mười tiết dạy hay.

Dẫn thân vào việc chung. Trường có rất nhiều việc không tên: đội tuyển, câu lạc bộ, hoạt động trải nghiệm, ngày hội, chuyển đổi số, tiếp đoàn, hồ sơ kiểm định chất lượng. Tôi hiểu các em bận. Nhưng tôi cũng xin nói thật: những người trưởng thành nhanh nhất mà tôi từng chứng kiến ở ngôi trường này, không một ai trưởng thành từ việc từ chối. Việc chung chính là nơi người ta nhìn thấy các em.

Ở đây tôi xin nói riêng một câu về công tác Đoàn. Có người xem đó là việc phụ, làm cho có, làm cho xong nhiệm kỳ. Tôi thì không nghĩ vậy, và tôi có lý do để không nghĩ vậy. Phần lớn những gì tôi dùng được cho công việc quản lý hôm nay — cách tổ chức một sự kiện, cách tập hợp con người, cách nói trước đám đông, cách chịu trách nhiệm khi việc hỏng — tôi không học được ở giảng đường, mà học được trong những năm làm công tác Đoàn. Chi đoàn giáo viên không phải là nơi các em bỏ thời gian ra. Đó là nơi các em được rèn, miễn phí, những năng lực mà sau này rất đắt.

Và tôi xin nói thẳng một điều: dẫn thân không phải là vắt kiệt mình. Đừng nhăm lẩn giữa cống hiến và tự đốt cháy bản thân. Tôi không mong bất kỳ thầy cô nào ở lại trường tới khuya rồi kiệt sức sau ba năm. Dẫn thân bền là dẫn thân có kế hoạch: giữ sức khoẻ, giữ gia đình, giữ được niềm vui khi bước vào lớp. Nhà trường không đo các em bằng số giờ ở lại trường, mà bằng giá trị các em tạo ra.

3. Trải nghiệm

Không ai biết bơi nhờ đọc sách về bơi. Cũng vậy, không ai dạy giỏi nhờ đọc

sách về dạy học. Người ta tổng kết rằng khoảng 70% năng lực nghề nghiệp được hình thành từ chính công việc thực tế, 20% từ học hỏi đồng nghiệp và người đi trước, chỉ 10% đến từ các khoá đào tạo chính quy. Vậy mà phần lớn chúng ta lại dồn kỳ vọng vào đúng cái phần 10% ấy. Cho nên tôi mong các em làm ba việc rất cụ thể.

Hãy xin việc khó. Đừng chờ được phân công những việc vừa sức. Người giao việc khó cho em là người tin em. Và việc khó là khoá đào tạo đắt giá nhất mà em không phải trả học phí.

Hãy đi ra khỏi bốn bức tường lớp học của mình. Dự giờ đồng nghiệp trong trường và ngoài trường. Tham gia sinh hoạt cụm chuyên môn. Dẫn học sinh đi thi, đi trải nghiệm, đi nghiên cứu khoa học. Viết một bài tham luận. Đứng báo cáo trước hội đồng sư phạm. Mỗi lần bước ra khỏi vùng an toàn, các em lớn thêm một chút.

Hãy chấp nhận thất bại có kiểm soát. Tiết dạy đầu tiên có thể thất bại. Đội tuyển đầu tiên có thể không có giải. Sáng kiến đầu tiên có thể bị bác. Đó là chuyện bình thường. Cái không bình thường là thất bại rồi im lặng rút lui và từ đó về sau không dám làm gì nữa. Ở ngôi trường này, tôi xin cam kết: người dám làm mà chưa thành công sẽ không bị trách. Chỉ người không dám làm mới là điều đáng lo.

4. Quyết tâm

Nhiệt huyết thì ai cũng có trong năm đầu tiên. Tôi đã chứng kiến rất nhiều lớp đoàn viên đi qua, và tôi nói thật: điều tạo ra khác biệt không phải là ai hăng hái nhất trong năm đầu, mà là ai còn lại ở năm thứ năm, năm thứ mười. Quyết tâm không phải là cảm xúc, quyết tâm là kỷ luật, là việc các em vẫn làm ngay cả khi đã hết cảm hứng. Tôi mong thấy quyết tâm ở ba biểu hiện rất đời thường.

Đúng hẹn. Vào lớp đúng giờ, trả bài đúng hạn, nộp hồ sơ đúng thời gian. Nghe thì nhỏ, nhưng uy tín nghề nghiệp của một người thầy được xây từ những cái nhỏ đó.

Đi tới cùng. Đã nhận thì làm cho tới nơi, phải có sản phẩm cuối cùng, không bỏ giữa chừng.

Giữ mình. Giữ đạo đức nhà giáo, giữ chuẩn mực ứng xử với học sinh, với phụ huynh, với đồng nghiệp và trên không gian mạng. Nghề của chúng ta là nghề mà uy tín mất một lần thì rất khó lấy lại.

5. Sáu việc tôi mong các em làm trong năm học 2026 – 2027

Nhưng một lá thư mà chỉ có tình cảm thì cũng chưa đủ. Tình cảm phải đi tới việc làm, nếu không nó chỉ là lời hay. Vì vậy, tôi xin nói rõ những việc rất cụ thể.

Một là, mỗi người một kế hoạch phát triển nghề nghiệp cá nhân. Hãy tự soi mình một cách sòng phẳng theo các thước đo hiện hành của nghề: chuẩn nghề nghiệp giáo viên, khung năng lực số dành cho nhà giáo, khung năng lực ngoại ngữ, cùng yêu cầu về đổi mới phương pháp dạy học và kiểm tra, đánh giá. Soi để biết mình đang thực sự ở đâu trên từng thước đo đó, chứ không phải để tự

trấn an. Trên cơ sở ấy, mỗi thầy cô chọn ra hai tiêu chí mình yếu nhất và cam kết cải thiện trong năm học này, kèm việc làm cụ thể và mốc thời gian. Gửi tổ chuyên môn trong tháng 9. Tôi không cần một bản kế hoạch đẹp, tôi cần một bản kế hoạch thật.

Hai là, mỗi người làm chủ công cụ số và trí tuệ nhân tạo. Có ít nhất một sản phẩm dạy học ứng dụng công nghệ: học liệu số, ngân hàng câu hỏi trên nền tảng số, video bài giảng, công cụ đánh giá trực tuyến; báo cáo tại sinh hoạt tổ trong học kỳ I. Nhưng xin nhớ cho: trí tuệ nhân tạo hỗ trợ người thầy chứ không thay người thầy. Hãy dùng AI để có nhiều thời gian hơn cho học sinh, chứ không phải để mình rảnh hơn.

Ba là, mỗi người đổi mới ít nhất một khâu trong kiểm tra, đánh giá. Theo hướng đánh giá năng lực: giảm ghi nhớ máy móc, tăng vận dụng và giải quyết vấn đề thực tiễn; coi trọng đánh giá quá trình chứ không chỉ đánh giá kết quả.

Bốn là, mỗi người gắn với một hoạt động ngoài giờ lên lớp. Một câu lạc bộ, một đội tuyển, một đề tài nghiên cứu khoa học của học sinh, hoặc một hoạt động trải nghiệm. Đây chính là nơi các em học nghề nhanh nhất.

Năm là, mỗi người nâng một bậc về ngoại ngữ và năng lực hội nhập. Hướng tới việc dạy được một chuyên đề bằng tiếng Anh, đọc được tài liệu chuyên môn nước ngoài, tham gia được các hoạt động giao lưu quốc tế của nhà trường.

Sáu là, mỗi người giữ trọn đạo đức nhà giáo và văn hoá ứng xử. Đặc biệt trên không gian mạng. Một dòng trạng thái thiếu cân nhắc có thể xóa đi công sức của cả một tập thể.

Tôi đề nghị Ban Chấp hành Chi đoàn giáo viên cụ thể hoá sáu việc trên thành chương trình công tác năm học: rõ người phụ trách từng việc, rõ mốc thời gian, rõ sản phẩm cuối cùng; sơ kết cuối học kỳ I và tổng kết cuối năm học. Đừng để phong trào dừng lại ở khẩu hiệu.

6. Bốn cam kết của nhà trường

Tôi đã đòi hỏi ở các em, thì tôi cũng xin cam kết bốn điều.

Nhà trường sẽ bố trí người đi trước kèm cặp: mỗi thầy cô mới vào nghề sẽ có một thầy cô đỡ đầu về chuyên môn, đi cùng ít nhất trọn một năm học.

Nhà trường sẽ giao việc thật, không để người trẻ đứng ngoài những việc quan trọng chỉ vì lý do còn trẻ.

Nhà trường sẽ tạo điều kiện học tập, bồi dưỡng, đi học nâng chuẩn, tham gia hội thảo và giao lưu chuyên môn trong và ngoài nước trong khả năng cao nhất có thể.

Nhà trường sẽ lắng nghe. Cửa phòng tôi luôn mở. Các em có ý tưởng gì, có khó khăn gì, cứ vào nói thẳng. Tôi thích nghe một đề xuất chưa chín còn hơn nghe một sự im lặng an toàn.

Đôi lời gửi lại

Ngôi trường này đã đi qua gần một trăm năm. Chúng ta không phải là những người dựng nên nó. Chúng ta là những người được trao lại nó. Và điều duy nhất chúng ta có thể làm là giữ gìn nó cho tử tế, rồi trao lại nó tốt hơn lúc mình nhận.

Tôi tin ở các em. Không phải vì các em trẻ, mà vì tôi đã thấy các em làm việc. Và cũng vì tôi biết một điều rất giản dị: cái màu áo xanh mà các em đang mang, tôi đã mang nó trước các em. Nó không làm cho công việc nhẹ đi, nhưng nó làm cho người ta không đi một mình.

Cuối thư, tôi xin gửi lại một câu để các em mang theo: nghề của chúng ta không trả công bằng tiền, nó trả công bằng người. Mỗi năm, thứ các em nhận được là những con người mà chính các em đã góp phần làm nên. Đó là khoản lời mà không một nghề nào khác có được.

Chúc các em một năm học nhiều sức khỏe, nhiều niềm vui, và dám làm những việc mà hôm nay mình còn thấy khó.

Thân mến,

HIỆU TRƯỞNG

Hồ Tấn Minh